Vihreä kasvu
Mikko Räsänen

4.3.2024

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 6/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu lakiesitys, jolla implementoidaan uudistettu kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Uudistuksen tarkoituksena on helpottaa kolmansista maista tulevien korkean osaamistason työntekijöiden maahanpääsyä.

Suomessa on käytössä kaksi oleskelulupaa erityisasiantuntijan työhön. Nyt uudistettavana oleva EU:n ns. Blue Card -oleskelulupa ja kansallinen erityisasiantuntijan oleskelulupa.

Esityksessä lupaedellytykset muuttuvat kahdelta osin. Luvan edellyttämä vähimmäisansiotaso laskee ja työttömäksi jääneelle kortin haltijalle annetaan työnhakuaika, jonka päätyttyä hänen on poistuttava maasta, jos uutta työtä ei löydy.

Blue Card -lupien määrä on ollut vähäinen, sillä sen edellyttämä vähimmäisansio on ollut korkeampi kuin kansallisen luvan. Vähimmäisansiorajojen yhtenäistämisellä ei ole vaikutusta erityisasiantuntijoiden maahanmuuttoon.

Lakiesityksen mukaan työsuhteen päätyttyä sekä, jos harkinnassa olisi luvan uusimatta jättäminen tai luvan peruuttaminen, EU:n sinisen kortin haltijalle olisi annettava aikaa etsiä uusi työpaikka. Ajaksi annettaisiin lähtökohtaisesti kolme kuukautta, paitsi jos EU:n sinisen kortin haltija on työskennellyt kaksi vuotta, kuusi kuukautta. Esitys kolmen kuukauden työnhakuajasta, vaikka antaakin muodollisen minimiturvan, tosiasiallisesti heikentää Suomen houkuttelevuutta.
Elinkeinoelämän keskusliitto EK katsoo, että esitetyt työnhakuajat ovat liian lyhyet ja heikentävät Suomen houkuttelevuutta työntekomaana. Esitys työnhakuajasta on vastoin direktiivin tarkoitusta lisätä erityisasiantuntijoiden maahanmuuttoa.

Suomi ei ole erityisen houkutteleva kohde erityisasiantuntijoille. OECD:n maavertailussa Suomi on kohdemaana sijalla 14. Kilpailussa kansainvälisestä osaamisesta ja investoinneista Suomen on helpotettava työhöntuloa ja edistettävä työntekijöiden kiinnittymistä tänne. Suomeen tulevilla työntekijöillä on usein myös perhe mukanaan. Esitetty sääntely luo huomattavan epävarmuustekijän ei vain työntekijälle itselleen vaan myös mukana tuleville puolisolle ja lapsille, joiden oleskeluoikeus on sidottu työhön tulleen oleskelulupaan.